

На правах рукопису.
01(061).

Л. БИКОВСЬКИЙ.

Співробітник Кабінету Народного Господарства
Української Господарської Академії в Чехословаччині.

Український Науковий Інститут Книгознавства.

І Н Ф О Р М А Ц І Я .

1925.

Подбрани.

В—во „Українське Книгознавство.“

На правах рукопису.
01(061).

Л. БИКОВСЬКИЙ.

Співробітник Кабінету Народного Господарства
Української Господарської Академії в Чехословаччині.

Український Науковий Інститут Книгознавства.

І Н Ф О Р М А Ц І Я .

1925.

Подєбради.

В—во „Українське Книгознавство.“

" Завоювати майбутність допоможе нам
книжка і тільки книжка."

/ С. Єфремов /.

INSTITUT UKRAINIEN SCIENTIFIQUE

DE BIBLIOLOGIE

Ukraine, Kyiv, Rue Pouschkine, 8.

--o--

BUT: Étude et recherche de la Bibliologie en général et en particulier et principalement de la Bibliologie ukrainienne. Propagande des idées bibliologiques. Organisation du Centre scientifique de Bibliologie en Ukraine. Elaboration et propagande des Methodes scientifiques de travaux bibliologiques. Réunion et Assistance aux Bibliologistes ukrainiens.

MOYENS: Union permanent avec des Associations bibliologiques internationales, étrangères et ukrainiennes. Répertoire bibliographique des Publications ukrainiennes. Encyclopedie documentaire de l'Ukraine Bibliothèques: des Publikations ukrainiennes, aux questions bibliologiques. Musée du livre. Cours bibliologiques. Edition bibliologiques. Revue "Bulletin de Bibliologie".

--o--

- Літографовано 200 примірників. -

В С Т У П . Революція і національно-державний здви́г українського народу в 1917-1918 р.р. витворили поруч з цінностями політичного характеру також величезні здобутки культурні. Сюди відносимо між іншими заснування низки українських наукових установ: Української Академії Наук, Національної Бібліотеки України, кількох високих шкіл, Української Головної Книжної Палати то що.

Остання заснована в кінці 1918 р. мала обмежені завдання реєстрації та усистематизування біжучої книжної продукції на Україні. Але з розвитком національно-революційних подій, зі зростом усвідомлення тої велитенської ролі, яку відіграє друковане слово в процесі нашого визвольного-державного руху, збільшується інтенсивність студій над цим знаряддям національно умової праці українського народу. Швидким темпом розвивається у нас і відповідні наукові галузі як загального характеру – книгознавство, так і спеціальні – бібліотекознавство, бібліографія, і т. п.

В И Н И К Н Е Н Н Я . В скорому часі повсталала потреба координувати діяльність українських учених в цій царині, допомагати їм в цій справі та створити відповідний фахово-науковий центр для дальшого дивгання укр. бібліології.

Тому заходами передніх книгознавців на Україні, головним чином укр. бібліографа Кри Ме р е ж е н к а в жовтні 1922 р., згадану Книжну Палату в Києві було перетворено в Український Науковий Інститут Книгознавства.

З А В Д А Н Н Я . Інститут поставив своїм завданням: дослідження та студіювання книгознавства взагалі та, зокрема й головним чином українського книгознавства; організацію бібліологічного наукового центру на Україні; розробку та пропаганду наукових методів бібліологічної роботи; об'єднання та допомогу роботі українських бібліологів.

З А С О Б И . Для здійснення поставлених завдань інститут навазав постійний зв'язок з міжнародними, закордонними та українськими науково-книжковими закладами і бібліологами. Завів у себе картотеку українського друку та енциклопедію документів України. Заснував бібліотеку українського друку, бібліотеку книгознавства, музей книги та постійні курси по книгознавству. Проводить бібліологічне видавництво та видає часопис "Б і б л і о л о г и ч н і В і с т и".

О Р Г А Н І З А Ц І Я . Інститут складається з п'яти відділів: 1/ Книжкового, 2/ *Україніса* /видання дореволюційні і закордонні революційного часу/, 3/ Преси, 4/ Проклямаційно-афішного і 5/ Канцелярії.

К Е Р О В Н И Ц Т В О . На чолі інституту стоїть знаний український бібліолог Ю. Меженко. Під його провідом працює тринадцять постійних наукових співробітників, серед яких бачимо таких відданих бібліографів-працівників як Яр. Стещенко, В. Ігнатієнко, Валабуєва та інші. Окрім того інститут має численних наукових кореспондентів по різних містах України Наддніпрянської та Наддністіянської /Кременець, Львів, Станиславів, Золочів/, в Зах. Європі /Берлін, Відень, Прага, Подебради/ та в Америці /Нью-Йорк, Канада/.

З Б І Р К И . Інститут одержує обов'язковий примірник всього, що друкується на території України, обробляє ці друки у своїх відділах і доповняє ними свою бібліотеку; таким чином збірка українських публікацій від 1917 р. складає на 1. І. 1925 р. 9.000 томів книг, 12.000 брошур та 40.000 примірників періодичних видань.

Відділ *Україніса*, який має на меті друкувати бібліографічні показники всіх українських друків, що вийшли на території України до революції та поза межами її до наших днів і складан-

ня в майбутньому бібліографічних показників з усіх галузів українознавства, збирає відповідний матеріал і бібліотека відділу нараховує: 1/ українських публікацій що вийшли в б. Росії від 1798 до 1917 р.- 1.500 томів, 2/ українських публікацій що вийшли поза межами б. Росії до 1917 р. і поза межами сучасної радянської України від 1917 р.- 6.000 томів книг і біля 2.500 періодичних видань.

Окрім того при інституті є фахова книгозбірня що нараховує вже 1.500 томів.

За кордоном збирають для інституту друки: 1/ Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові, Львів, вул. Чарнецького, ч.24. і 2/ L. Vokovskú, Československo, Poděbrady Lázně.

Зараз переводиться організація при інституті музею книги.

КУРСИ. "На початку революції і гарячково-творення укр. державного життя - говорить п. Юр. Мехенко * коли спішно готували кадри книжкових робітників /переважно бібліотекарів/ для сотень і тисяч нових бібліотек що повстали на Україні не можна було думати про ґрунтовну фахову підготовку для робітника книги.

Але гарячий час минув, життя поставило вимоги серйозніші і тепер на Україні почуввається потреба в добрих робітниках з поля книжкової справи, які зміли б стежити за незлічимою кількістю друкованого слова, що його продукція раз у раз зростає. Потрібні знавці історії книги, історії друкованого слова, бо без нього всі виклади історії та історії культури нічого не варті.

Сучасною українською та російською бібліологічною літературою, з огляду на її нерозвиненість та ненауковість, таких фахівців виготови-

*/ Див. його статтю "Про один з бібліологічних фронтів", "Біб. Вісти", 1923, Київ, ч. 3 сторн. 13-18, котру тут скорочено перекладуємо.

ти неможливо.

Лишається єдина можливість - улаштування постійних курсів довготермінових з науково розробленим пляном викладу і з авторитетним кадром лекторів. Курси не можуть бути лише академічними і велику увагу має бути звернуто на практичні справи курсантів.

Тому Укр. Наук. Інститут Книгознавства, якому найбільше доводиться відчувати всі хиби укр. бібліологічного життя, звернувся на весні 1923 р. до відповідних урядових чинників з коротким орієнтовочним планом і докладом про подібні курси.

Влада принципово визнала це бажаним і потрібним і в серпні 1923 р. У. Н. І. Книгознавства подав по приналежності навчальний плян, який ми подаємо далі.

Програм курсів в практикантів по книгознавству.

§. 1. Адміністративно курси практикантів є навчальною функцією У. Н. І. К. і перебувають під його керуванням в особі директора інституту. Канцелярська робота провадиться канцелярією інституту і на неї не витрачається окремих коштів і матеріальних засобів, крім канцелярського приладдя, витрати на яке входять у загальний кошторис У. Н. І. К.

§. 2. Всі адміністративні питання розв'язуються директором У. Н. І. К. персонально; в разі ж питання буває зв'язане з іншими професійними або навчальними моментами, воно ставиться на обговорення навчальної ради інституту.

§. 3. Навчальна Рада Інституту обирається загальними зборами всіх лекторів курсів і склад її затверджується урядовими чинниками. Всякі можливі зміни в складі ради відбуваються лише за згодою урядових чинників.

§. 4. Рада складається з 5 осіб, на чолі з директором інституту. Із решти 4-х членів рада обирає секретаря.

§. 5. До функцій Навчальної Ради належить:

а/ Прийом і звільнення курсантів, б/ розв'язання питань, що виникають в порядку стосунків курсантів з лектурою, і не мають суто-адміністративного характеру, в/ вироблення і ухвалення навчальних плянів перед висилкою їх на ухвалу до урядових чинників, г/ догляд і контроль над всією навчальною роботою і керування нею.

§. 6. Всі питання політично-контролюючого/?/ характеру подаються на розгляд урядовим чинникам, яким доручається не лише контроль і догляд, а й широка моральна, ідеологічна і технічна допомога курсам.

§. 7. Навчальний план курсів поділяється на 2 основні частини: а/ Теоретичну і б/ практичну.

Теоретична частина складається з лекцій пропедевтичних і фахових. Взагалі за принцип виробленні навчального пляну інститут прийняв розуміння необхідності підготовки фаховців по певній бібліологічній роботі, а не абстрактні широкі плани, що виховують із слухача широко, але безгрунтовно і практично непідготовлену людину. Під таким поглядом всі дисципліни що проходитимуться на курсах, розбито на три групи, по яких вестиметься навчання. Група I - історії книги, II - книгопоширення, III - книгописання.

Крім того виділено, в особу пропедевтичну групу кілька дисциплін, що необхідно мають бути спільними для всіх трьох груп. Ці пропедевтичні дисципліни проходитимуться з початку всіма курсантами разом і лише після закінчення цього курсу буде проведено розподіл курсантів на фахи згідно з заявами і бажаннями самих слухачів

До дисциплін пропедевтичних належать:

1/ Загальна історія книги.....	30 год.
2/ Політ. і культ. праця в бібліотеці...20 "	
3/ Вступ до бібліографії.....	10 "
4/ Революція та книга.....	20 "
5/ Організація бібліографічної праці державою.....	12 "

Разом.....92 год

Дисципліни фахові, як то вже вказувалося вище, розбиваються на три групи. Кожен курсант

після прослухання пропедевтичного курсу обирає собі фах і закінчує навчальний цикл з назвою фахівця по одній із дисциплін. Повним закінченням курсів, яке дає назву фахівця, вважається після складання іспитів по своєму фаху і після ухвали навчальною радою писаного твору на яку небудь із запропонованих нею тем.

I. Історія книги.

1/ Палеографія словянська.....	20	год.
2/ Історія української книги.....	20	"
3/ Поліграфічна промисловість і техніка.....	20	"
4/ Друкарська техніка.....	20	"
5/ Законодавство про друк.....	6	"
6/ Історія преси.....	10	"
7/ Історія цензури.....	10	"
Разом.....	106	год.

II. Книгопоширення.

1/ Історія бібліотек і сучасний їх стан.....	20	год.
2/ Бібліотечна техніка.....	30	"
3/ Методи культ. праці в бібліотеках.....	20	"
4/ Книготоргівля.....	20	"
Разом.....	90	год.

III. Книгоописання.

1/ Історія бібліографії.....	4	год.
2/ Систематика.....	30	"
3/ Картографія.....	30	"
4/ Бібліографія і статистика преси.....	20	"
5/ Книжкова статистика.....	10	"
6/ Принципи вивчення проклямаційного матеріалу.....	4	"
Разом.....	98	год.

Після закінчення теоретичного проходження предмету кожен слухач має по цьому-ж предмету проробити практичні заняття під керуванням лектора. Пропедевтичні курси не мають практичних занять, останні ведуться по дисциплінах фахових курсів.

I. Історія книги.

1/ Палеографія.....	30	год.
2/ Історія української книги.....	10	"
3/ Поліграфічна промисловість і тех- ніка.....	20	"
4/ Друкарська техніка.....	80	"
5/ Законодавство про друк.....	10	"
6/ Історія преси.....	10	"
7/ Історія цензури.....	10	"
Разом.....	170	год.

II. Книгопоширення.

1/ Історія бібліотек і їх сучасний стан.....	20	год.
2/ Бібліотечна техніка.....	90	"
3/ Методи політ. і культ. праці в бібліотеках.....	80	"
4/ Книготоргівля.....	60	"
Разом.....	250	год.

III. Книгоописання.

1/ Історія бібліографії.....	10	год.
2/ Систематика.....	60	"
3/ Картбграфія.....	40	"
4/ Бібліографія і статистика преси.....	50	"
5/ Книжкова статистика.....	20	"
6/ Принципи вивчення проклямацій- ного матеріалу.....	10	"
Разом.....	190	год.

Під практичними заняттями треба розуміти не лише технічні вправи, але головним чином доклади і реферати самих слухачів, спільне їх обговорення і вироблення методів наукової праці.

При тькій кількості годин /996/, як що рахувати всього 240 робочих днів на рік /з 2-ма місяцями перерви/ припадає на учня 4 години денно, що безумовно не може бути тяжким ні для Інституту Книгознавства, ні для учнів, яким лишається багато часу для підготовки до рефератів."

ВИДАВНИЦТВО . В справі організації бібліологічного видавництва Інститут виробив відповідний плян, але через брак фондів має змогу лише частинно його здійснювати.

Ще в ролі б. Книжної Палати інститут видав слідуєчі праці:

В році 1919:

1/ Др. Меженко. Міжнародня децимальна бібліографічна класифікація. Київ. 8°. 91 ст.

Започавши свою видавничу діяльність цю працю інститут заманіфестував що являється практичним та ідейним представником на Україні Бруксельського Міжнароднього Бібліографічного Інституту.

2/ Це ще більше було підкреслено в наступній праці Юра Ковалевського: Бібліографія і Український Бібліографічний Інститут. Київ. 16°. 16 сторн. /Відбитка зі статті уміщеної в "Книгарі" за 1919 р./

3/ Справоздання Головної Книжної Палати. Київ. 8°. 12 сторн. /Відбитка в "Книжного Вісника" за 1919 рік/.

Одночасно п. Др Меженко, голова тодішньої кн. Палати, почав працювати над перекладом з франц. мови на українську "Повного підручника Maïche'а по міжнародній децимальній бібліографічній класифікації. Бруксельський текст.

В році 1921:

була видана відозва "До всіх, кому дорого допомогти освіті, науці". Київ. 1 ст. 8°.

Перетворившись в Інститут Книгознавства в осені 1922 р. інституція приступає до ширшої науково-видавничої діяльності, оскільки дозволяли тодішні умови рядянської дійсности, а саме: в 1923 році виходить в світ, за матеріальною допомогою видавництва "Село-книга" праця п. Юра Ковалевського: "Правила картографії", Київ 16°. 72 сторн., складена на підставі інструкцій Міжн. Бібл. Інститута в Брукселі.

Одночасно інститут розпочав видання періодичного органу "Бібліологічні Вісти". Перше і друге число його вийшли шапірографським способом, накладом лише в кількадесятъ примірників

і зараз являються бібліографічною рідкістю. Громадянство прийняло настільки прихильно цю нову публікацію інститута, що вже наступні ч.ч. 3 і 4 за 1923 рік вийшли друкованими, розміром в 2-4 аркуші, великої 8°, накладом в 500 прим. кожне.

Часопис є єдиним на Україні органом присвяченим теоретичним питанням книгознавства. Фахово займається питаннями: історії книги, поліграфічної промисловости, книгопродукування, книготоргівлі, бібліотекознавства та бібліографії. Керівництво часопису зуміло з'організувати біля органу низку дописувачів з цілого Сходу Європи, та з Держав Зах. Європи та Америки і на шпальтах "Б. В." бачимо досить вичерпучі відомости не тільки з українського, але й з всесвітнього життя книги.

В тому-ж році інститут приступив до опрацювання матеріалів для складання систематичного показника всіх творів друку в У. С. Р. Р. за 1923 рік. Цей показник має поділятися на 3 основних відділи: 1/ книжки і брошури, 2/ періодичні видання, /часописи, газети, збірники і т. п./ 3/ плакати, афіши, відозви, листівки і т. д.

Окрім того інститут розпочав переклад на укр. мову відомої праці з бібліот. техніки Р. Outlet Wouters: Manuel de la Bibliotheque Publique. 2-ед. 1923.

Співробітники інституту також виготовили до друку ряд бібліографічних праць: Яр. Стешенко: Бібліографія книг українською мовою, надрукованих на території б. Росії, від 1798-1917 р.: I. Ігнатієнко: Бібліографічний показник української преси та історія її; Д. Лисиченко: Бібліографічний показник українського друку на Катеринославщині та Донеччині.

В 1924 році інститут випустив в світ "Бібл. Вісти" ч.ч. 1-3, 8°, 176 сторн., накладом вже в 1.000 прим.- розкішне видання присвячене 350-ттю українського друкованого слова.

Програм органу в порівнанні з попереднім /1923/ роком значно розширився. Часопись містить статті і інші праці по питанням теоретич-

ного і прикладного книгознавства і обіймає: історію книги, журналістику, історію преси, законодавство друку, історію цензури, теоретичну бібліографію, бібліографічні показники по різних галузях життя та знання, бібліотекознавство, бібліофілію, ех-*libris*-у, відомости про манускрипти, рідкі видання, видавничу і книгарську справу, теорію і практику друкарського мистецтва, хроніку і *Varia* з бібліологічного життя на Україні та закордоном.

В часопису вже беруть участь більше як дев'яносто видатних українських і чужих бібліологів та вчених з України та закордону.

Богатий зміст цього ювілейного числа оправдує намічений поважний програмі є наступним:

1. Від Укр. Наук. Інст. Книгознавства, 2. Гр. Тисяченко: Триста п'ятдесят літ тому і тепер /1574-1924/. 3. П. Попов. Початки друкарства у славян. 4. С. Маслов: Друкарство на Україні в XVI-XVIII ст. 5. В. Романовський: Іван Федорів і друкарська справа на Волині в XVI ст. 6. Є. Копержинський: Острозька друкарня в Острозі та в Дермані після Берестейської Унії. /1569 р./, її видання та діячі. 7. М. Михайленко: Про Київські стародруки XVII і початку XVI ст. /1616-1721 р.р./ 8. М. Макаренко: Мистецтво книжки. 9. Д. Шербаківський: Золотарська оправа книжки в XVI-XIX століттях на Україні. 10. П. Клименко: Українські ритодруки. 11. В. Кульженко: Минула та сучасна техніка друкарська. 12. В. Барвінок: Загальний огляд стародруків Київських бібліотек. 13. П. Попов: Словянські інкунабули Київських бібліотек. 14. Місслаєва: В. Перетц: Укр. стародруки в книгозбірнях м. Самари. Йогож: Укр. і білоруські стародруки в бібліотеці Ленінградського університету. Є. Сіцінський: Стародруки Кам'янецького Історико-Археологічного музею. Гр. Тисяченко: Кавковий та реальний образ першодрукаря. 15. Пояснення до ілюстрацій.

Одночасно інститут видав низку цінних відбиток із зазначеного ювілейного числа "Б.В." а саме: 1/ С. Маслов: Друкарство на Україні в XVI-XVIII ст.. Київ. 1924. 8°. 39 сторн., 250

аримірників, 2/ П. М. Попов: Початки друкарства у словян; Київ, 1924, 8°, 39 сторн., 250 прим., 3/ Д. Шербаківський: Золотарська справа книжки в XVI-XIX століттях на Україні, Київ, 1924, 8°, 15 сторн., 250 прим., В. Барвінок: Загальний огляд стародруків Київських бібліотек, Київ, 1924, 8°, 20 сторн., 250 прим.

На протязі того-ж року інститут виготовив до друку два томи своїх "Трудів."

Перший том, який обіймає біля 18 друк. арк. із 120 ілюстраціями вже зданий до друку. Його зміст обіймає українську книгу XVI-XVIII століть: В. Романовський: Іван Федорович; П. Клименко: Графіка острозьких шрифтів; С. Маслов: Етюди з історії стародруків; В. Данилевич: Маловідомий стародрук український; П. Іваницький: Єврейське друкарство на Україні; М. Макаренко: Орнаментация українських стародруків; О. Новицький: Символіка в українських ритинах; П. Попов: Матеріали до словника українських ритівників; В. Романовський: До історії папірень на Волині; І. В. Крип'якевич: Українські папірні XVI ст.; Д. Шербаківський: Золотарські справи київський майстрів; П. Курінний: Лаврські інтролігатори XVII в.; В. Барвінок: Про бібліографію українських стародруків; Я. Стещенко: Матеріали до бібліографії українського друкарства.

Зміст тому II обіймає українську книгу XIX XX ст.: С. Єфремов: Українська книга в Росії 1798-1917 р.; Др. Мехенко: Українська книга доби революції; О. Гермайзе: Історія українських нелегальних видань "1870-1917"; О. Вл-яснівський: Книга на культурному фронті; Ф. Ернст: Георгій Нарбут та мистецтво сучасної української книги; С. Пудилпенко і А. Пекель: Книжна торгівля України 1923-24 р.р. В. Ігнатієнко: Українська преса. Історичний нарис. - Цей том буде розміром біля 14 аркушів з 80 ілюстраціями.

Рівнобіжно з тим Інститут виготовляв а часті вже й здав до друку "науково-популярну серію": з цієї серії друкуються праці: С. Маслова: Рукописна книга; Др. Мехенко: Історія

письмен; П. Попов: Початки друкарства на Заході; С. Маслов: Історія книги на Україні до XIX стол.; Д. Балака: Історія бібліотеки; М. Макаренко: Мистецтво книги; В. Міяковський: Історія цензури на Україні; В. Ігнатієнко: Історія української преси; Д. Рихлик: Як друкується книга.

Виготовляються до друку: 1/ Книжна торгівля, 2/ Юр. Меженко: Історія книги на Україні в XIX-XX ст. 3/ Українське книгознавство та книжкові заклади.

В 1925 році. Складається і в швидкому буде видруковане ч. 1. "Бібл. Вістей" за 1925 рік.

Зміст його слідує:

М. Зеров і М. Новицький: Українська в "Маяку" С. Сфремов: На світанку українських видавництв "Вік"; В. Міяковський: Замітки до історії друку на Україні; В. Данилів: "Кієвская Старина" по цензурним документам; О. Баранович: Старі книги на Волині; Л. Бжківський: Бібліотечна справа в Чехословаччині; М. Іванченко: Російська публична бібліотека; М. Ясинський: Краєзнавча робота бібліотеки; В. Болнарський: Академія ні бібліотеки та децимальна система класифікації; М. Годкевич: Обовязковий примірник; Я. Степенко: Друк У. С. Р. Р. в 1923 році; І. В. Бібілофіліяна; Д. Лисиченко: Рукописи Ів. Манжури; Ан. Лебідь: Нові придбання рукописного відділу музею В. В. Тарновського; В. Ігнатієнко: Українська преса в 1914-16 р.р. М. Качеровський: Всправі дорожничі книги; Miscellanea: Рецензії; Бізуча бібліографія української бібліологічної літератури; Хроніка.

Після випуску цього числа редакція гадає негайно приступити до підготовки до друку другого числа з тим щоби за цей рік випустити принаймні три числа, аркушів по сім кожне.

Д І Я Н О З И Т И В И З метою поширення бібліологічного знання серед широких кол працюючих інститут приступа до виготовлення діапозитивів, що мали б завданням ілюструвати популярні лекції з галузі книгознавства.

**ВИДАВНИЧИЙ ПЛАН
ІНСТИТУТУ НА РІК
1925/1926.**

Видавничий план інституту складається з продовження видання журналу "Бібліологічні Вісти" та надрукування науко-

вих праць з різних галузей книгознавства, з метою поширення наслідків бібліологічної думки та досягнень бібліологічної науки в УСРР. Значну кількість друківаних аркушів у цьому плані інститут дає бібліографічним показникам друкарської продукції за часи революції, що має бути частиною майбутнього всеукраїнського бібліографічного репертуару. Складання цього репертуару є одним з найважливіших питань української бібліографії. Це є основним фундаментом, з якого українська наука буде брати необхідний матеріал. Книжка часів революції зникає безслідно і тепер вже деякі видання є більшими раритетами, ніж твори перших часів друкарства і тому в інтересах науки тепер же зафіксувати в показниках революційний друк.

На підставі досвіду попередніх років, Інститут зазначає тираж журналу в 1000 прим., а інших з своїх видань - в 2000 прим. Для потреб інституту і для даремного розповсюдження з метою обміну виданнями з науковими закладами СРСР та чужоземних країн необхідно по 250 прим. кожної назви.

а/ журнали

Тираж.

"Бібліологічні Вісти" 24 арк. на рік 1.000 пр.

б/ наукові праці:

1/ Українські бібліотеки /матеріали, розвідки, та статистика на підставі бібл. перепису/	25 арк.	2.000 пр.
2/ Бібліотечний збірник	10 "	2.000 "
3/ Бібліографія української книги в Росії 1708-1916 р.	13 "	2.000 "
4/ Бібліографія друку України за 1918 р.	15 "	2.000 "
5/ тех за 1919 р.	15 "	2.000 "
6/ тех за 1920 р.	15 "	2.000 "
7/ тех за 1921 р.	15 "	2.000 "
8/ тех за 1922 р.	15 "	2.000 "

9/ Вісл. "Україніка" в чужо-земних мовах	15 арк.	2.000 пр.
10/ Історія українського друкарства	20 "	2.000 "
11/ Українська книжкова графіка /збірн./	10 "	2.000 "
12/ Книжні знаки	5 "	2.000 "
13/ Історія українського екс-лібрісу	5 "	2.000 "
14/ "Шевченкіана"	20 "	2.000 "
15/ Західні інкунабули Київських бібліотек	8 "	2.000 "
16/ Бібліографія революційного руху на Україні	10 "	2.000 "
17/ Історія першої української книгарні	10 "	2.000 "
18/ Старі бібліотеки України	5 "	2.000 "
19/ Книгозби старого часу	5 "	2.000 "

В И С Т А В К И . Другою, не менш важною ніж видання, є виставочна діяльність інституту. Інститут має своїм завданням улаштувати виставки двох видів: 1/ щороку виставку біжучої книжної продукції за рік і 2/ виставки присвячені певним питанням.

Досі через обмеженість коштів і брак відповідної кількості співробітників та приміщення інститут мав можливість улаштувати дві виставки, одну першого і одну другого року.

Першу так зв. "Першу Всеукраїнську Виставку Друку" Інститут влаштував від 7. березня до 7. квітня 1923 року в залах б. Педагогічного Музею. Матеріали виставки були розбиті на п'ять основних відділів: 1/ книжковий, що обіймав період з 1798 до 1922 р.; 2/ Преси, з 1834 - 1922; 3/ Нотодруки, 4/ Проклямаційний, і 5/ Плакатний з 1917 - 1922 р.

На думку В. Озерянського, який присвятив цій виставці спеціальну розвідку /Див. "Червоний Шлях", Харків, 1923, ч.ч. 4-5, / виставка "являється тим пунктом, від якого історик української культури може робити підрахунки, висновки про прогрес чи регрес, про боротьбу за існування національної культури, про характер цієї боротьби й прагнення тих груп та класів,

які користувалися друкованим словом, як засобом для переведення своїх змагань в життя, як засобом поширення та піднесення освітнього рівня мас, як засобом для розбурхання в цих масах самоповаги та почуття громадянської гідності. Друковане слово то є дзеркало, яке ніколи не тускніє, в якому цілі століття, тисячеліття зберігається той образ, що його написано, ті форми устрою та взаємовідносин, що їх зафіксовано на багато тисячеліть друкованим словом.

Вивчаючи документи друкованого слова в формі книжки, газети, журналу, плакату, відомито-що, ми вивчаємо історію. Вивчаючи історію - вивчаємо боротьбу суспільних груп та класів. Порівнюючи факти, ми можемо зробити висновки, поставити діагноз на майбутнє, а порівнюючи сучасність, можемо сказати, чи ми йдемо вперед, чи топчемося на місці і чому це так ?

"Отже, - каже п. Озерянський, - вивчаючи той матеріал, що дала виставка друку, можемо поробити висновки про розвиток української культурної справи і проаналізувавши його на основі фактів, мусимо визначити роль революції в цьому розвитку."

На його думку виставка "підрахувала в цифрах вплив революції на розвиток української культури і показала всім, що без революції не було б буйшого розвитку її і що по-за революцією життя криє в собі смерть не тільки політичному існуванню України, але смерть і для її національної культури."

В цьому на його думку велике значіння і заслуга першої Всеукраїнської Виставки Друку.

Виставка звернула на себе увагу не лиш українського громадянства, але й закордону, доказом чого є відзиви преси американської, віденської, чеської та інших.

Друга виставка відбулася з нагоди ювілею українського друку /1574. 15.II. 1924./ Двигалеві було присвячено прилюдне засідання і виставка.

Прилюдне засідання відбулося 29. березня 1925 р., о 7-ій годині веч. в приміщенні Всеукраїнської Б-ни України. Програм засідання був наступний: 1/ Д. Меженко: Вступне слово, 2/ В. Романовський: Іван Федорович - перший друкар

- 3/ С. Маслов: Друкарство на Україні ХУІ - ХУІІІ;
4/ М. Макаренко: Орнаментация української кни-
ги ХУІ - ХУІІІ в.:

Виставка була відкрита від 30. березня до 9-го квітня включно, що дня з 11-ої до 5-ої год., в приміщенні Інституту і складалася з таких відділів:

1/ Книги надруковані поза межами України /всього 9 експонатів: перший словянський друк, біблія Ф. Скорини, перший московський друк, перше видання Литовського Статуту, Венеціанський октоїх на пергаміні і арабська мазепинська євангелія/.

2/ Книги надруковані в українських друкарнях ХУІ-ХУІІІ ст. Тут було виставлено продукцію 21-ої української друкарні, починаючи від першого українського друку /Апостол Іван Федорович 1574 р./ і кінчаючи цілком світськими друкарнями кінця ХУІІІ ст.

3/ Ритивницькі дошки, ритини на окремих аркушах та кліші, головним чином Київсько-Печерської та Мочаївської друкарень.

4/ Інтролігаторське приладдя палітурні Київсько-Печерської Лаври ХУІІІ ст. та зразки старовинних справ.

5/ Дешлейна література /книжки, преса, плакати і т. інше/.

Інститут видав спеціальний каталог складений С. І. Масловим, та плякат зроблений ксилографічним способом О. Усачовим.

І Н Ф О Р М А Ц І Я Н А Нарівні з видавничою та виставочною діяльністю інститут

С Л У Ж Б А . провадить бібліографічну інформаційну службу, уділяючи поради в книжних та бібліографічних справах, подаючи списки літератури по певним питанням і т. п. Взагалі інститут охоче допомагає всім, хто звертається до нього за інформаціями або за дозволом знайомитися з матеріалами та бібліотекою Інституту.

З А К І Н Ч Е Н Н Я . Для плідотворна і високоцінна для України праця інституту книгознавства звернула вже

на себе увагу не тільки українських наукових кол, але й чужинців-фаховців в царині книгознавства.

Для нас українських робітників книги вона має ще більше значіння будучи наглядним доказом успіхів української бібліології не дивлячись на тяжкі часи які нині переживаємо.

Це дає можливість надіятися нам що згодом, коли настануть кращі часи для українського народу, Укр. Наук. Інст. Книгознавства зможе цілком сповнити своє завдання по створенню українського бібліологічного центру та немало спричиниться до поглиблення й поширення книгознавства на Україні /Іван Чепіга/, наслідком чого українська бібліологія розвернеться повним квітом і внесе свою неостанню частку в скарбницю вселюдського знання та організації.

+++++++
+++++++
+++++++
++++
++++
++

Адреса:

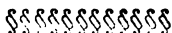
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

К Н И Г О З Н А В С Т В А .

Київ, Пушкінська вул., 8, пом.8

Л І Т Е Р А Т У Р А .

1. Др. Мезенко, Про один з бібліологічних фронтів. Див. "Б.В." Київ, 1923 р. ч.3. сторн. 13-18.
2. Українську Наукову Інститут Книгознавства. "MINERVA" на 1925 рік, сторн.629.
3. Л. Биковський, Український Науковий Інститут Книгознавства, "Канадійський Фармер." Вінніпег, за 1925 рік.
4. Чепига Іван, Укр. Наук. Інститут Книгознавства в Києві. "Книжка", Станіславів, 1923. ч. 6-10, сторн.22-23.
5. Л. Б. Замітки про книгознавство та книгоживання. Подєбради, 1923. сторн.80-85.
6. Бібліологічні Вісти", Київ, Видання У.Н. І.К., за 1923 рік. ч.ч. 1,2,3,4. та за 1924 р. ч.ч. 1-3.
7. L. Bikovaký. Ukrajina. Časopis československých knihovníků. Praha. 1923. Č.10. str. 243-244.
8. В. Озерянський, Перша Всеукраїнська виставка друкованого слова в Києві. Див. "Червоний Шлях", Харків, 1923, ч. 4-5, сторн. 228-288. /Також див. показчик літератури про першу виставку друку/.
9. Днилей українського друку 1574-15. II. 1924. Метелик-запрошення, виданий У.Н.І.К., Київ, 1924., сторн.4.
10. Л. Биковський, Українські бібліографічні організації. Див. "Записки Укр. Академ. Громади при У. І. А. в Ч. С. Р. том. II. Подєбради. 1924, сторн. 103-110.
11. А. Луїв, Про значіння бібліографії. Див. "Книжка", Станіславів, 1921. ч. 4-6, сторн: 85 - 87.
12. Перша Всеукраїнська Виставка Друку, Див. "Книжка", Станіславів, 1923, ч. 1-5.
13. Л. Биковський, Український Науковий Інститут Книгознавства. "Наша Громада", Подєбради, за 1925 рік.

УКРАЇНСЬКИЙ
НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ
КНИГОЗНАВСТВА
Київ.

INSTITUT
UKRAINIEN
SCIENTIFIQUE
DE BIBLIOLOGIE
Kyiv.

В І Д О З В А .

До

Закордонних українських видавництв.

Український Науковий Інститут Книгознавства має своїм завданням дослідження та вивчення книгознавства взагалі, а зокрема й головним чином студіювання книгознавства в широкому розумінні цього слова, себ-то всього, що друкується на території України, а також усього, що друкується по-за межами України та про Україну, незалежно від мови друку.

Інститут має досить велику бібліотеку українського друку на території України за 1917-23 р.р., відповідну картотеку на фонди: книжковий, періодичних видань та прокламаційно-платкато-афішний, організує бібліотеку по книгознавству та бібліотеку українського друку по-за межами України й про Україну при відділі "Ukrainica" і закладає енциклопедію документів по зразку подібної ж енциклопедії Міжнародного Бібліографічного Інституту.

Усі колекції Інституту доступні для користування всіх, що цікавляться питанням книгознавства та української культури.

Для того, щоб колекції Інституту дійсно відповідали своєму завданню - бути головним джерелом при студіюванні українського друку, необхідне систематичне поповнення їх відповідним матеріалом. Особливо важливо поповнення їх працями закордонного українського друку.

Інститут звертається до всіх українських видавництв з проханням надіслати /та надсилати надалі/ комплекти виданих ними книжок, журналів

листівок, каталогів, проспектів і иншого матеріялу, що може характеризувати діяльність видавництв.

Висловлюючи заздалегідь свою ширю подяку, за надсилку своїх видань, закордонним видавництвам, Інститут зі свого боку радий був би бути корисним усім видавництвам своїми колекціями і ріжними справками в межах компетенції Інституту Книгознавства.

За Директор Інститут /підпис/.

За Секретар /підпис/.

Друки просимо надсилати по адресі:

1. Україна, Київ, вул. Мушкінська, 8. пом. 8. або
2. Чехословаччина, Poděbrady, L. Vukovský ;
для Інституту Книгознавства.

Київ. 10. VI. 1925.

Д О Д А Т К И .

В останній мент коли брошура була вже одлітографована видавництву пощастило дістати деякі матеріяли про Інститут, які скорочено й подаємо тут трьома додатками.

ПОЛОЖЕННЯ

про

НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОГО КНИГО-
ЗНАВСТВА В КИЇВІ.

§. 1. Яко наукова установа, Інститут має завданням дослідження та вичення дисципліни книгознавства зі всіма сумезними знаннями, що в тій або иншій мірі входять в коло дисциплін, що студіюють друковане слово в усіх його проявах та формах.

§. 2. Безпосереднє та найближче завдання Інституту дослідження українського /територіяльного і по мові/ друку так в його минулому як і революційному сучасному.

§. 3. Інститут збирає всі друковані матеріяли, що друкуються на території України з 1. III. 1917 р., а також друки українською мовою /незалежно від території та часу/, та всі твори, що тематично торкаються України та українського питання в самому широкому розумінні цього терміна.

§. 4. Безпосереднє і перше завдання Н.І.К.У. полягає в складенні наукових бібліографій по різних галузях знання, а також підборі матеріялів для вчених праць наукових членів Інституту.

§. 5. Адміністративна підлеглість Н.І.К.У. Наркомосвіті здійснюється через Науковий Комітет при Головпрофосі, який /Науковий Комітет/ дає загальні директиви в роботі, ухвалє положення, оплачує працю персонала, робить що місячні асігнування на операційні витрати, затверджує кошторис та призначає Директора Інституту.

§. 6. Адміністративна форма Н.І.У.К. 1/ Директор, 2/ Учений Секретар, 3/ учені бібліографи двох категорій в залежності від бібліографічного стажу та 4/ курер.

§. 7. Крім адміністративно-технічного апарату Інституту, що складається

з штатних співробітників, при Інституті, існує вища бібліографічна Рада, котра складається з почесних членів Інституту.

а/ Почесні члени інституту обираються Науковим Комітетом по представленню Інститута.

б/ Кількість почесних членів тимчасово /на 1923 рік/ не мусить перебільшувати 10 чоловік.

в/ Головою Ради ех офісіо являється Директор Інституту.

г/ Функції Ради полягають в об'єднанні бібліографічних сил України.

д/ Окремого положення Вища Бібліографічна Рада не має, бо її наукові функції в разі необхідности переходу їх в форму адміністративну до певної міри зв'язані з технічно адміністративним апаратом Н.І.К.У.; який завжди може бути використаний.

е/ Протоколи засідань Вищої Бібліографічної Ради веде Науковий Секретар Інституту і при 3-х місячних звітах вони представляються до Наукового Комітету.

§. 8. Кошти Інституту складаються з сум, асигнованих Науковим Комітетом та з сум, що можуть поступити в формі оплати за окремі праці Інституту.

§. 9. За всі суми Н.І.К.У. відчитується перед Науковим Комітетом. За кошти заасигновані - що місяця; за кошти самоплатні - що три місяці.

§. 10. Н.І.К.У. має право видавати твори по книгознавству в разі ухвали їх Вищою Бібліографічною Радою.

а/ На всіх виданнях Інституту крім його власної марки має бути ім'я Наукового Комітету Головпросвіти.

б/ Для своїх видань Інститут має право просити субсидії від Наукового Комітету, пред'являючи твердий кошторис в кожному окремому випадкові.

§. 11. Н.І.К.У. має блянки з штампом Н.К.О. Гол. Проф. Ос. Науковий Комітет Н.І. К.У. у Києві та печатку з гербом У.С.Р.Р. та словами: Науковий Інститут Українського Кни-

гознавства у Києві.

§. 12. Інститут має право безпосередньо зноситись зі всіма радянськими, громадськими та приватними установами і організаціями крім інстанцій передбачених регламентом про службову підлеглість, зносини з якими здійснюються через Н.К.О.

§. 13. Про свою діяльність Н.І.У.К. дає до Наукового Комітету справоздання що три місяці і одне річно.

В Києві 1922. в осени.

*

Додаток Ч. II.

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ КНИГОЗНАВ-
СТВА.

В і д ч и т за 1923-24 рік.

**МАТЕРІАЛЬНИЙ
БІК.**

Праця У.Н.І.К. за відчитний рік була з матеріального боку дуже эле забезпечена. Ті асігнування що діставав Інститут від Н.О.К. ледве покривали канцелярїйні витрати і не давали можливости поширвати роботу в такому розмірі як дозволяли того сили персонального складу та збірки Інституту. Невеличний прибуток від індексування так само не міг іти на поширення роботи а весь витрачався на кореспонденцію, що набувала раз у раз більших розмірів завдяки тому що УНІК мав значну сітку наукових кореспондентів по всій Україні, в Р.С.Ф.Р.Р. та закордоном. Крім того зносили з закордоном здебільшого мали форму обміну виданнями і тому Інституту доводилося витрачати на закупування радянської книжки, яка пересилалася в обмін на закордонні книжки.

ПОМЕШКАННЯ. Але ж основною перешкодою в роботі було непристосоване і тісне помешкання, що посїдав Інститут в будинку Всеукраїнської Академії Наук. Перша половина відчитного року пройшла в тому помешканні. В одній кімнаті містився весь Інститут зі всіма відділами. Тільки фонди і збірки були росташовані в двох залах на 2 поверхи вище, в холодних приміщеннях де не було ні грубок ні шкла у вікнах і завдяки цьому не тільки наукова робота з матеріялами але і технічне їх описування було під час осені, зими та початку весни неможливе.

Підшукування, упорядкування та переїзд на нове помешкання для Інститута були тяж-

ною задачею знову ж таки з причини браку коштів.

Тільки в лютому місяці 1924 р. Інститут дістав можливість розпоряджатися деякими сумами. Київська філія Д. В. У. запропонувала У.Н.І.К.-ові взяти в аренду бібліотеку, з якої книжки випозичались за гроші. Ця бібліотека давала Д.В.У. дефіцит і була для них непотрібна. Після переходу бібліотеки Інституту і заведення раціональної системи а також після відповідного укомплектування її новими книжками бібліотека почала давати чистий прибуток в такому розмірі, що з'явилася можливість шляхом економії протягом 4 місяців зібрати кошти для підшукання нового помешкання його обладнання і переїзда, що складало значну суму коло 2.000 карб. Звичайно такої суми Інститут не мав і тому звернувся до Наукового Комітету Н.К.О. з проханням видати одноразово тисячу карбованців з тим, що протягом чотирьох місяців Інститут покриє цю заборгованість із сум що пересилаються Н.К. Освітою на господарські витрати та на наукову частину. Це прохання було задоволене і Інститут дістав можливість мати пристосоване добре обладнане помешкання.

Переїзд і улаштування помешкання відібрали досить багато часу і сили а головне на 2 1/2 місяці припинили нормальну працю установи. Матеріяли лежали повязані в пакетах і в ящиках, на двох різних помешканнях. Тільки в середині серпня було закінчено перевозку, росташування матеріалів і була можливість приступити до нормальної роботи.

Треба відзначити, що роботу по переїзду установи на нове помешкання в значній мірі було виконано силами співробітників Інституту і тільки для суто фізичної праці найнято було грузчиків і носіїв. Це викликалося необхідністю зберігти не тільки самі збірки а й порядок їх росташування по шафах бо порушення порядку в кількох сотнях тисяч матеріалів могло б викликати довге припинення наукової роботи.

ВИДАВНИЦТВО . За відчитний рік Інститутом було звернено значну увагу на видавничу справу. Не маючи власних коштів Інститут тільки по часті і в незначній мірі мав змогу виконати свій плян. Тому вжито було заходів для використання апаратів і коштів великих видавництв, з якими Інститутом було підписано умови. На свій власний кошт Інститутом було видано 3 книжки часопису "Бібліологічні Вісти" і чотири книжки Маслова, Попова, Щербаківського і "Барвінка /Див. текст/.

Крім того підписано 2 умови: одну з Державним Видавництвом України, другу з "Червоним Шляхом". По умові з Д. В. У. Інститут видає великого збірника на 20 аркушів друку присвяченого 350-ти ліття укр. книжки. Цей збірник має охопити всі 350 років, при чому 3-и частини збірника присвячено спеціально Книзі України за час Великої Революції. Збірник буде розкішно ілюстровано, об'єднує в собі праці 17 авторів. Друга умова з видавництвом "Червоний Шлях" торкається популярно-наукової бібліотеки по книгознавству, що складається з 11 брошур окремих авторів. Брошурки розміром 2 - 3 друкованих аркушів ілюстрованих і складених в формі популярних лекцій, які можуть бути використані як лекції по селянських будинках, клубах, бібліотеках. Всю підготовчу роботу по обох виданнях переведено і на 24/25 рік лишається тільки технічне виконання видання.

Ю В И Л Е Й . Відчитний рік для української книжки був ювілейним. Інститут Книгознавства відгукнувся на це культурне свято подвійно. Він присвятив одну із книжок Бібліологічних Вістей виключно історії українського друку, з другого боку було переведено велику підготовчу роботу по улаштуванню прикладного засідання і виставки українського друку. Але і тут брак коштів на самому кінці загальмував цю справу. Виставка і брошурка - ~~каталог~~ не можуть бути зроблені

за браком 200 карб. що складатимуть всі витрати по ювілею і лежать не закінченими без вітрин, щитів, паперу.

НАУКОВИЙ ЗВ'ЯЗОК .

Значну увагу було віддано правильній організації наукового зв'язку Інститута з периферією України з Р.С.Ф.Р.Р. та з закордоном. Щоб бути постійно в курсі всіх бібліологічних справ Інститут налагодив постійний контакт в формі дописів зі всіма губерніальними містами України з найбільшими містами Росії та з великими закордонними центрами: як Нью Йорк, Вашингтон, Берлін, Париж, Бруксель, Прага Львів. Маючи регулярні дописи Інститут використовує їх як інформаційний матеріал для свого часопису а також налагодив постійне одержання всієї літератури українською мовою що виходить по всій земній кулі.

КОРИСТУВАННЯ МАТЕРІЯЛАМИ .

Протягом відчитного року матеріалами Інституту користувалося 74 особи 537 разів. Будучи по повноті єдиною на Україні збіркою друку часів революції та маючи найкращу і найбільшу бібліографічну бібліотеку Інститут обслуговував переважно Держустанови, наукових робітників, професуру, студенство, вчителів та літератів. Крім безпосереднього обслуговування матеріалами Інституту часто доводилось видавати різні бібліографічного характеру довідки по запитаннях установ та осіб що мешкають не в Києві. Таких довідок було видано 175. Так само Інститут мав велику кількість бібліологічних консультацій словесних, число яких встановити неможливо але воно перебільшує 100.

ІНДЕКСУВАННЯ .

Індексація творів друку цей рік дає значну цифру 2508 індексів, що становить пересічно денну цифру 10 індексів. П

передня індексація крім полекнення бібліографічної роботи сприяє уніфікації бібліотечних каталогів, що, безсумнівно, є надзвичайно важливою і потрібною справою.

РОЗМІРИ	<u>Канцелярія:</u>
РОБОТИ	Всупних.....3396
З ЦИФРАХ.	виступних. .1388

Книжковий відділ:

Одержано з Української	
Книжкової палати.....	1647 назв
Одержано по Києву в по-	
рядку обов'язкової над-	
силки.....	1067 "
Одержано від Видавництв	16 "
Одержано від приватних	
осіб.....	197 "
Одержано в подарунок	
від Книгоспілки.....	54 "
Одержано шляхом купівлі	137 "

Р а з о м3118 назв

Всі ці видання списано в картотеку Інститута і бібліографічно оброблено. Складено Лезіцерата на видання 1923, які в супереч обов'язковій постанові не надіслані до Інститута Українською Книжковою Палатою. Встановлено відсутність 46 назв з них Д.В.У.31 назва.

Відділ Преси.

Одержано від Укр.Книж. Палати...	8572 прим.
з них 1665 журналів	
7007 газет	
Одержано від Київських друкарень.	2075 "
з них 438 журналів	
1637 газет	
Одержано від редакцій.....	2075 "
з них 473 журналів	
1602 газет	
Одержано від приватних осіб.....	411 "
з них 31 журналів	
380 газет	

Разом.....13233 прим.
З них 10626 газет
2607 журналів

Закордонних неперіодичних
видань..... 2213 прим.
З них 625 журналів
1588 газет

Всього з закордонною пресою..15446 прим.

Всі ці видання пройшли через картотеку Інститута і увійшли при складанні підсумків за 1923 р. Крім того відділ складав Дезидерату і зареєстрував 1915 примірників періодичних видань, які в супереч обов'язковій постанові не надіслані до Інститута Укр. Книжковою Палатою про що робилось до У.Р.П. відповідні заяви але залишились без відповіді з боку Книж. Палати.

Відділ Плакатно-Афішний.

Одержано з Укр. Книжкової Палати 9686 прим.
" від друкарень м. Києва. 2454 "
" від кореспондентів Інст. 118 "
" від приватних осіб..... 41 "

Разом.....12389 прим.

Всі ці матеріали статистично оброблено і цілком упорядковано. Наукова обробка не йде належним темпом виключно завдяки тому, що на весь відділ є лише один співробітник який пероб'яжений технічною роботою і має надто мало часу для наукової праці.

Відділ Закордонних Укр. друків.

Поступило до бібліотеки 3215 примірників книжок, яких цілком упорядковано в бібліотеці.

Кабінет бібліології.

До Кабінету поступило 738 назв. Зараз Кабінет Книгознавства нараховує 1517 назв самої нової, закордонної і радянської бібліологічної літератури, що робить його найбільшою і найкращою в У. С. Р. Р. бібліологічною бібліотекою.

*
*

ВІДЧИТ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ

К Н И Г О З Н А В С Т В А .

з 1.Х. 1924 - 1. ІУ 1925 р. р.

Лише після переїзду, в літку 1924 р., до нового приміщення та улаштування його, з початку відчитного 1924/25 року почала розгортатися робота Інституту. Але обмежені кошти, що відпускаються на наукові потреби Інституту, та невеликий склад його співробітників, частина котрих весь час одривається справами канцелярійно-техничного характеру, не дають Інституту можливість як слід поставити роботу всебічного вивчення книги та пропаганди бібліологічних ідей серед широких кол працюючих верств України. І тому в цьому році не почастило відкрити курсів по книгознавству та виконати роботи, що передбачалися планом Інституту /бібліотечний перепис, регулярне видання часопису і т.д./

Крім звичайної біжучої роботи: поповнення збірок Інституту, листування з установами та кореспондентами, індексація витворів київського друку, слідкування за надсилкою Київськими друкарнями обовязкових примірників, головна робота Інституту за відчитне півріччя полягала в 1/ організації ювілею українського друкарства, 2/ підготовці наукових матеріалів для "Трудів" Інститут та "Бібліологічних Вістей" і 3/ друкуванні цих матеріалів.

Ю В И Л Е Й . Прилюдне засідання УНІК у присвячене ювілеєві українського друкарства відбулося 29 березня. Програм засідання складався з вступного слова директора УНІК у Ю.О.Меженка та трьох докладів: В.О.Романовського - "Іван Федорович", перший друкар", С.І.Маслова - "Друкарство на Україні XVI - XVII" та М.О.Макаренку "Орнаментация української книги XVI - XVIII ст".

Останній доклад ілюструвався численними діа-
позитивами, спеціально зробленими до цього
звилею.

Виставка присвячена тому ж ювілеєві, бу-
ла одкрита з 30-го березня до 9 квітня включ-
но з 11 до 5 год., а останні чотири дні - до
7 год. що дня. / Про виставку див. в тексті /.

При ласкавій допомозі Держвидава України
та 7-ої друкарні "Київ-Друку", Інститутіві по-
щастило видати: спеціальний складений проф.
С.І.Масловим каталог виставки, котрий і неза-
лежно від виставки має не мале значіння для
наукових дослідників старої української кни-
ги і замінке до деякої міри спільний каталог
Київських книгосховищ; запрошення на виставку
та засідання і виставочний плакат, зроблений
ксилографічним способом ритивником О. Усачо-
вим. Виставка була улаштована в приміщенні
Інституту силами його співробітників. Тут, в
першу у Києві були наочно виявлені витвори
старого українського друкарства. Під час вистав-
ки давались пояснення С.І.Масловим, М.О.Ма-
каренком, М.П.Поповим, В.І.Барвінком та штат-
ними співробітниками УНІК'а. Пояснення мали
характер окремих лекцій з галузі історії дру-
карства та орнаментациї книжки. Виставка, не
зважаючи на її спеціальний характер, викли-
кала зацікавлення Київського громадянства,
переважно робітників друкарень, наукових ро-
бітників книжки і мистецтва. У місцевій пре-
сі були надруковані замітки про виставку та
прилюдне урочисте ювілейне засідання, а в і-
люстрованих часописах уміщені фотографічні
знімки. Кількість одвідувачів було коло 1500
осіб.

В И Д А В Н И Ц Т В О. Як і в минулому
році у відчитному
півріччі Інститут значну увагу звернув на
видавничу справу. Робота Інституту в цьому
відношенні шла в трьох напрямках: видання
часопису УНІК'а "Бібліологічні Вісти",
"ТРУДІВ" Інституту та "Науково-популярної"
бібліотеки по книгознавству.

1. "Бібліологічні Вісти". Відк. зміст

власних коштів на видавництво не дає змоги регулярно видавати цей часопис, який не лише на Україні, але ж і на цілому сході Європи є єдиним часописом присвяченим історії книги та теоретичним питанням книгознавства. У минулому році Інститут спромігся видати лише одно /1-3/ число "Б.В." У цьому ж році в зв'язку з асигнуванням на його видання 1.000 карб. він сподівається видати не менше 3-4 книжок. У відчитне півріччя друкується перше число за 1925 рік розміром 8 друк. аркушів.

2. "Труди" Інституту. Інститутом виготовлено та вестом ДДУ почалися друкуватися перші чотири томи трудів.

1-ий том: "Українська книга XVI-XVIII ст. 18 аркушів з 120 ілюстраціями.

2-ий том: "Українська книга XIX і XX ст." до останніх часів - 14 арк. з 80 ілюстр. Обидва томи об'єднують праці 20 авторів. /Див. текст./

3 і 4 томи "Трудів" - це систематична бібліографія витварів друку за перші роки революції, що знаходяться в зв'язку з загальною роботою УНІК-а - складання всеукраїнського бібліографічного репертуара. Кожен том 15 аркушів, всього 30 арк.

"Науково-популярна бібліотека по книгознавству", складається з 11 брошур, розміром по 2-3 арк., всього 32 арк. друк. /Див. текст./

Всі ці брошури складені в формі популярних лекцій, ілюстровані і можуть бути використані як лекції по селянських будинках, клубах, бібліотеках.

До видавничої ж діяльності Інституту відноситься також надрукування "Каталогу Івмлейної Виставки Українського Друкарства" розміром в 3 друк. аркуша, та виставочного плаката.

Крім того, в сучасний мент, Інститут підготує до друку пятий та шостий томи своїх "Трудів", що мають складатися з двох бібліографічних праць: а/ "Бібліографія українського театру та драма" під ред. Юра Меженка і О. Кісіля, розміром в 25 друк. арк. та б/ "Бібліографії української періодики" В. Ігнатієнко, розміром в 12 друк. аркушів. Обидва томи мають друкуватися у цьому році. Також у цьому році

Інститут має розпочати друком справочний підручник для друкарів та видавців "Книга та її техніка" розміром 20 друк. аркушів з ілюстраціями.

У наступному році Інститут думає видати, /див. в тексті/ крім чергових чисел "Бібліологічних Вістей", справочну книгу для бібліотекарів типу німецьких бібліотечних щорічників та надрукувати результати бібліотечно-го перепису, переведення якого Інститут думає поставити в план своїх робіт на наступний відчитний рік.

НАУКОВИЙ ЗВ'ЯЗОК.

Які у минулому році Інститут продовжував підтримувати постійний науковий зв'язок з бібліологічними колами на периферії У.С.Р., в республіках С.Р.С.Р. та закордоном. Це давало можливість Інституту бути в курсі бібліологічних інтересів окремих місцевостей та країн, в республіках С.Р.С.Р. та закордоном. Це давало можливість Інституту бути в курсі бібліологічних інтересів окремих місцевостей та країн, використовувати цей матеріял для свого часопису, а також налагодити постійне одержування літератури українською мовою що виходить по всій земній кулі.

УЧАСТЬ

3 метов підтримання тих же наукових зв'язків Інститут брав участь в двох з'їздах, що відбулися в грудні 1924 року в Москві: Першому Бібліографічному та Конференції Наукових Бібліотек С.Р.С.Р.

Крім того, Директор Інституту Др Маженко брав участь у першому поширеному пленумі Укрголовнауки.

КОРИСТУВАННЯ МАТЕРІЯЛАМИ.

Протягом відчитного півріччя матеріялами Інституту користувалося 63 особи 312 разів. Крім того, Інститут мав велику кількість словесних консультацій, встановити число яких абсолютно не можливо. Консультації давались з різних галузів книгознавства представникам устанів

та окремим науковим робітникам книги:

ІНДЕКСАЦІЯ. За минуле півріччя продовжувалась індексація витворів Київського друку, в інтересах уніфікації бібліографічно - бібліотечної роботи і економії сил бібліотечних працівників. Всього представлено було 473 індексів.

РОЗМІРИ РОБОТИ В ЦКБРАХ.

Канцелярія: Вступних1326
Виступних..... 817

Бібліотека Інституту: За відчитне півріччя поступило матеріалів:

1. Книжок:
а/ надрукованих в У.С.Р.Р.....1157 прим.
б/ " закордоном.....1254 "
в/ українська..... 30 "
г/ книгознавства..... 291 "

Р а з о м2732 прим.

2. Періодіка.

а/ журналів надрукованих
в У. С. Р. Р.1330 прим
надрукованих закордоном.... 591 "
з книгознавства..... 451 "
Разом.....2372 прим.

б/ газет: надруков. в УСРР....7868 прим.
" закордоном.2028 "
Разом.....9896 прим.

3. Прокл.-афішн. матеріалів.

друкованих в У.С.Р.Р.....1968 прим.
" закордоном..... 805 "
видані до революції..... 45 "
Разом.....2818 прим.

Всі ці матеріали упорядковані і більшість списана в картотеку Інституту. Крім того, бібліотекою складались матеріали 1917 і 1923 року і для поповнення бібліографії

З М І С Т .

	Сторн.
Вступ	5
Виникнення	5
Завдання	5
Засоби	6
Організація	6
Керовництво	6
Збірки	6
Курси	7
Видавництво	12
Виставки	18
Інформаційна служба	20
Закінчення	20
Література	22
Відозва	23
Додатки	25

12. Український Науковий Інститут Книгознавства. Див. часопис "Наша Громада" за 1925 р. Подебраці, а також газету "Канадійський Фармер", Вінніпег, за 1925 р.
13. Канада. Подебраці. 1925. 8°. 58 сторн.
14. Бібліотечна справа в Чехословаччині. Див. "Бібл. Вісти, ч. 1. 1925 рік. Київ.
15. Книжна справа в Чехословаччині. Див. "Бібл. Вісти". ч. 2. 1925 р. Київ. /друкується./

?????????????????
?????????????????
?????????????????
????????????
????????
?????
??
?

У К Р А І Н С Ь К И Й Н А У К О В И Й
І Н С Т И Т У Т
К Н И Г О З А В С Т В А .

Київ, Пушкінська вул., Ч. 8. пом. 8.

ЗАВДАННЯ: Дослідження та студіювання книгознавства взагалі та, зокрема й головним чином, українського книгознавства. Організація бібліологічного наукового центра на Україні. Розробка та пропаганда наукових методів бібліологічної роботи. Об'єднання та допомога роботі українських бібліологів.

ЗАСОБИ: Постійний зв'язок з Міжнародними, Закордонними та Українськими науково-книжковими закладами і бібліологами. Картотека українського друку. Енциклопедія документів України. Бібліотека українського друку. Бібліотека книгознавства. Музей книги. Курси по книгознавству. Бібліологічне видавництво. Часопис "Бібліологічні Вісті".

